

Казки про родину

Казка про німу царівну

Казка про німу царівну

Жив в одному селі бідний чоловік. І було в нього не багато, не мало — дванадцять дітей, ще й тринадцята народилася. Коли народилася, треба було охрестити. Сходив чоловік усе село, та кума так і не знайшов: було в селі дванадцять хат, і в усіх він мав уже кумів.

До сусіднього села було далеко. Та все-таки чоловік взяв дитину на руки й пустився в дорогу. Застала їх ніч.

Чує вночі десь поблизу стук. Не довго думав, взяв дитину й пішов на той стук. Бачить край дороги хату. Заглянув у вікно, а там стара баба довбнею б'є то по одній, то по другій стіні.

Заходить чоловік до хати:

— Добрий вечір, кумо!

— І тобі доброго здоров'я, куме!

— Я приніс дитину охрестити!

— Коли хочеш, аби я була за куму, мусиш залишити хресницю у мене. За це я зроблю тебе багатим.

Подумав, подумав чоловік, поміркував, що в нього й так дітей багато, і погодився.

— Ну, тепер іди додому!— каже йому кума.

До ранку добрався вже додому, а там його жінка зустрічає:

— Готуй, чоловіче, столи для гостей! У коморі в нас є все, що треба. Я буду пекти й варити, а ти йди клич кумів на гостину!

Побіг чоловік кликати кумів на гостину. А куми сміються з нього, бо знають, який він бідний.

Та бідний каже кумам:

— Не ваше діло, кумове, звідки у мене все взялося. Ви лише приходьте!

Похрестили доньку Марією, принесла її кума із церкви. Почалася гостина. Наїлися кумове досита, напилися до оп'яніння. Дивуються, звідки в бідняка стільки всього взялося?

Погостилися, і став бідний чоловік проводити куму додому. Вона й каже на прощання:

— Коли дитині буде дванадцять днів, принеси її на те місце, де ти мене зустрів. Я дам тобі все, що пообіцяла. Дам ще й таке дзеркало, в якому ти завжди будеш свою доньку видіти: що вона робить, де вона живе.

З тим і пішла собі.

Настав дванадцятий день. Узяв бідняк дитину й пішов до куми. А на тому місці, де раніше була хата,— великий кущ, а під кущем кума сидить. Передав чоловік дитину кумі, а вона подала йому дзеркало. На прощання сказала:

— Від цього часу ти будеш лікарем... Тебе будуть кликати до себе великі пани. Я зроблюся для інших невидимою. Коли буду стояти коло ніг хворого — можеш йому допомагати — вилікуєш. Коли побачиш мене коло голови хворого — лікувати не пробуй. Тепер іди додому. Та поки не пройдеши півверсти, не оглядайся.

А чоловік не витримав, оглянувся і бачить: на місці, де сиділа кума, з'явилося полум'я, а кума разом з дитиною зникли в ньому.

Перелякався чоловік. Дивиться у дзеркало, бачить: його дочка в прекрасному палаці. А навколо палацу — загорода, квітники, яких ніде не побачиш. А в самому палаці стільки кімнат, скільки днів у році. Кожна кімната має своє призначення, і на дверях написано, що вона може дати людині. На одних написано: «Мені треба взуття». Бідняк, не довго думаючи, сказав:

— Мені треба стільки й стільки пар топанок! Раптом перед ним появилася ціла купа взуття.

На других дверях написано: «Мені треба одяг». Випросив чоловік і одяг — собі й дітям...

Коли донька підросла, почала ходити по кімнатах, роздивлятися. Хресна їй і каже:

— Якщо мене послухаєш, цей палац і загорода твоїми будуть. Якщо не послухаєш, знищу тебе, і

твого нянька...

А тим часом батько дівчини лікував багатих панів, і вони за це добре йому платили — вже розбагатів.

А дівчина росте. Минуло їй шістнадцять років. До одинадцятої години весь час бувала з хресною, а потім баба кудись зникала. Дівчина зацікавилась, куди зникає жінка.

Дівчина побувала вже у всіх кімнатах, крім одної, в котру баба заборонила їй заходити. Дівчина й подумала: «Певно, вона там щось ховає від мене. Загляну, побачу».

Як тільки минула одинадцята година, хресна зникла, а дівчина — бігом до тієї кімнати. Бачить: двері в кімнату трішечки відчинені. Заглянула — а серед кімнати велика бочка крові, а в тій бочці бабуся купається. Вона вся червона, тільки зуби біліють.

Страшенно перелякалася дівчина й зрозуміла, що вона вчинила великий гріх. Швиденько побігла до тієї кімнати, з якої можна було покликати попів, і стала просити, аби дванадцять попів взяли з неї клятву, що вона нікому не видасть того, що бачила в кімнаті.

О дванадцятій годині дівчина дивиться на двір, а там баба тріски збирає. Питає дівчину:

— Маріє, що ти бачила в тій кімнаті?

— Я, бабко, нічого не бачила, бо я там не була.

— Ще двічі тебе запитаю. Не скажеш — поведу тебе в пусті гори звірам на поживу, а твій нянько знову стане таким бідняком, яким був.

— Я там не була й нічого не виділа!

Сказала дівчина ці слова і втретє. Вхопила тоді баба дівчину на плечі, знялася у повітря й полетіла з нею понад високими полонинами, понад густими лісами. Опустилася в хащі на поляну, зняла з дівчини одяг і залишила її голу.

— Ні з ким, окрім мене, ти не повинна говорити!— наказала баба на прощання й зникла.

Дівчина залишилася одна. Заніміла. Знайшла собі домівку в дуплавому буці, живилася корінцями, травою і дикими ягодами.

Одного разу зібрався царевич з міністрами на полювання. Приїхали вони в ліс і зупинилися на отій полянці обідати. А пес щось завітрив і загавкав.

Царський син каже міністрові:

— Відріж псові хліба й м'яса.

Міністр відрізав шмат м'яса і хліба й кинув псові. Пес узяв харчі й поніс до дупла, де жила дівчина. Повернувся і знову жалісно дивиться, наче їсти просить.

— Чому це так жалісно пес дивиться?— питає царевич і знову велів дати йому хліба й м'яса. Пес відніс хліб і м'ясо до дупла. Так було і втретє. На цей раз царевич пішов слідом за псом, знайшов у дуплі дівчину, та таку гарну, якої ніколи не зустрівач. Питає він дівчину:

— Хто ти й чия будеш?

Дівчина мовчала. Царевич здогадався, що вона німа. Повернувся до міністрів і наказав їм привезти з царського двору дівоче плаття і попросив нікому нічого не казати.

Привезли міністри одяг. Спершу дівчина дуже налякалася, потім заспокоїлася. Коли стемніло так, щоб ніхто не бачив, завезли її в царські палати. Поселив царевич дівчину в кімнаті, до якої, крім нього, ніхто не заходив.

Часто він до тієї кімнати заходив, милувався гарною дівчиною, далі почав жити з нею. Коли приховувати цього далі не можна було, царевич скликав увесь царський двір й дає таке запитання:

— Чи можу я собі взяти те, що знайшов у своєму лісі?

— Можеш!— відповіли.

Тут царевич вивів дівчину й усім показав. Цариця дуже розгнівалася, що син одружився без її відома й взяв собі за жінку якусь невідому дівчину, до того ж німу.

Та царевич був характеру твердого. Жив собі з жінкою далі.

Прийшла пора Марії родити. Народила вона прегарного хлопчика. Вночі баба, її хресна мати, приспала всіх, хто жив у царських палатах, прилетіла до породіллі й питає:

— Скажи мені, що ти виділа в тій кімнаті?

— Я там не була й нічого не виділа.

— Ще раз питаю тебе, Маріє! Коли не скажеш, візьму від тебе дитину, і твій чоловік тебе погубить.

Але Марія нічого не сказала.

Баба забрала дитину, а матері дала до рук ножа, а уста обмазала кров'ю.

Прокинулися всі, дивляться — дитини нема, а уста жінки в крові й у руках ніж. Вирішили, що вона з'їла сина, й відразу доповіли цареві. Та він жінку дуже вже любив, тому нічого їй не заподіяв. Живуть вони далі. Знову жінка царевича завагітніла.

Коли настала пора їй родити, поставив скрізь сторожу: коло жінки, по коридорах. А баба знову з'явилася. Приспала всіх, прийшла до породіллі й питає:

— Що ти виділа в тій кімнаті? Коли не скажеш, то візьму від тебе й цю дитину.

Марія знову не сказала. Баба їй обмазала уста кров'ю, дала до рук ножа, а сама з малою дитиною зникла. Прокинулася сторожа, дивляться й бачать: жінка спить з кров'ю на устах, в руці — ніж, а дитини нема. Доповіли про це царевичу.

Царевич вже не міг пробачити дружині того, що вона накоїла. Зібрав міністрів, і вирішили, що жінку треба стратити.

Приготували велике вогнище й поставили до нього Марію. Але царевичу було дуже шкода її, і він покликав музик, аби грали жалібно, як на похоронах.

Коли розпалили вогнище, у повітрі раптом знявся вихор, насувала чорна хмара. Вона повзла все нижче й нижче, раптом з неї з'явилася баба й питає жінку царевича:

— Маріє, що ти виділа в тій кімнаті?

— Я не виділа там нічого!

Ще двічі спитала баба молоду жінку, а далі каже:

— Забирай своїх дітей! — і вивели з хмари обох синів царевича.

Почули цю бесіду люди. Стоять і дивуються.

— Ну, Марійко, палац і загорода твої! Тут маєш ключі і живи, як тобі хочеться! — сказала баба наостанок і піднялася разом з хмарою.

Марія, царевич і діти повернулися додому і скликали велику гостину.

Жінка царевича почала від того дня говорити, як і кожна жінка...